

ПРОТОКОЛ № 103
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 27.09.2024 г.

Днес, 27 септември 2024 г., петък, от 9:30 ч. в Залата за журналисти в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет (ГС-ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Светла Дерменджиева – съпредседател на ГС-ВСС от страна на НПО, представител на Асоциация „ФОРУМ”;

Г-жа Мария Карагъзова – председател на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-н Тодор Балабанов – представител на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-жа Елена Янакиева – представител на асоциацията на българските административни съдии, онлайн;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-жа Ралица Първанова – представител на Асоциацията на прокурорите в България;

Инж. Павлина Желязкова – PR на Българската асоциация на вещите лица и експертите (БАВЛЕК);

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, онлайн;

Г-н Христо Колев – представител на Камарата на следователите в България, онлайн;

Г-н Александър Николов – председател на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на УС на сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“, упълномощена за днешното заседание да представлява Центъра за приложно-правни изследвания и практики;

Адв. Емил Георгиев – председател на Обединението на свободните адвокати, онлайн;

Адв. Маринела Ашикова – представител на Обединението на свободните адвокати, онлайн;

Г-жа Емилия Николова – председател на Съюза на съдебните заседатели в България, от 9,51 ч.;

Г-н Бойко Славчев – организационен секретар на Съюза на юристите в България, от 10,49 ч.

Становище по темите от дневния ред представи:

Г-н Георги Георгиев – председател на Камарата на независимите оценители в България.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Кремена Капралова – експерт на ГС-ВСС;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС-ВСС.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Разглеждане на въпроси, свързани със законодателни промени, касаещи съдебните служители и други проблеми за съдебната администрация;

Вносител: Александър Николов – председател на САОСВ

2. Разглеждане на нов законопроект за несъстоятелността на физическите лица, внесен от Костадин Костадинов – народен представител от ПГ „Възраждане“. Продължаване на тема, разглеждана от ГС към ВСС през 2023 г. /по предложение на Богдана Лазарова/;

Вносител: административно от Светла Дерменджиева – съпредседател на ГС към ВСС

3. Организационни въпроси.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добро утро! Откривам редовното заседание на ГС-ВСС днес на 27 септември 2024 г. Дневният ред е от три точки: т. 1 – разглеждане на въпроси, свързани със законодателни промени, касаещи съдебните служители и други проблеми за съдебната администрация, вносител: Александър Николов – председател на организацията; т. 2 – разглеждане на нов законопроект за несъстоятелността на физическите лица, внесен от Костадин Костадинов, продължаване на тема, разглеждана от ГС към ВСС през 2023 г. по предложение на Богдана Лазарова, вносител: административно от Светла Дерменджиева по повод на предложението и т. 3 – организационни въпроси.

Давам думата на Александър Николов по т. 1. Искам да кажа преди това, че КНОБ представиха становище по двете точки. Мила Георгиева – ЦППИП, е упълномощила Богдана Лазарова да гласува от нейно име. Така, че давам думата на г-н Николов.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Здравейте, колеги!

Благодаря за това, че допуснахте нашата тема. Тя е в продължение на миналогодишната тема, свързана е с унификацията на Единните правила. Ще кажа само, че последните години промените, както съм написал и в писмото, са насочени предимно към административните органи на съдебната власт и по-малко в частност за отделните части на съдебната система, каквито са съдебните служители. Ще се спра накратко, всичко съм написал в писмото, като искам да ви запозная, в продължение на акта, който приехме миналата година, свързан с правилата – да, акта беше изпратен на дирекция „Вътрешен одит“, имаме становище от тях, в което се казва, че Общата рамка с Унифицираните правила за работа на съдебната администрация е адекватна по отношение на обхвата и съдържанието на нормативните изисквания. Това е писмото, на всеки един от вас мисля, че беше разпратено.

На следващо място изпратихме писмото на двете комисии „Съдебна администрация“. В свои заседания те разгледаха Единните правила и ги приеха за сведение. Приеха ги за сведение, защото, знаете, към онзи момент на първо място нямаша делегация да приемат такъв тип документи и на второ място – мотивът беше, че наистина Правилата са много разностранни и засягат много аспекти от съдебната администрация и по-скоро становището беше, че тези Правила следва да се изпратят на Комисията по правни въпроси и в следствие на Пленума на ВСС, за становище и за разглеждане. Искам да подчертая тук, че това не е за първи път, а именно на 19.04.2012 г. по същия начин Пленума е приел такъв тип правила с Унифицирани правила и ги е препоръчал на органите на съдебната власт, като препоръчителен стандарт за управление. Ние сме ги надградили, изчистили и вече са в доста по-стегнат и работен вариант. В следствие и на решението на КСА, и на одита ние проведохме среща с всички окръжни съдилища, всички административни съдилища, от които участие взеха съдебните администратори, които отговарят до голяма степен за правилата.

Нашата цел беше, освен да ги предложим на ВСС, на всеки един административен ръководител сме ги изпратили да ги припознае като работещи – няма смисъл, както казах и на предното заседание, да налагаме нещо. Искаме то да бъде припознато, то да бъде работещо. Срещите минаха много положително и наистина всички се обединихме, че това ще бъде много полезно нещо и което ще подпомогне до голяма степен и административните ръководители.

Това е по отношение на продължението на Правилата. След което ние – само да вметна нещо. Нашата основна цел е в две направления – подобряване статута на съдебните служители социално, в които са в много голяма част от предложенията законодателни и другата е административна част. Административната част съм я описал – това са правила, класифицирани структури така, че да направим администрацията работеща. Тя и в момента е работеща, но по-адекватна към случващото се в момента.

Та, ще преминаем към законодателните промени, като съм изложил мотиви за всеки един от тях. Изпратих и един допълнителен материал по отношение на съдебната администрация. Надявам се да има по-голяма яснота в рамката и в посоката, в която се върви. Така, че ще се спра накратко върху тях.

По отношение – първото ни предложение, да отпаднат ежегодните декларация за имуществените интереси. Знаете, колеги, колко години вече – десет може би ще станат, приеха тези декларация, но реално няма ред в съдебната система, по който тези декларации към момента да се разглеждат. Те се съхраняват и никой нищо, и до там. Това е първото нещо. Второто нещо, което считаме, че особено за длъжностите, свързани със специализираната администрация – те са секретари, деловодители и т. н. Нашето становище е, че по-скоро те трябва да останат за ръководните длъжности в съдебната администрация – тези хора, които реално взимат решение, от които зависи нещо от тях. Оттам нататък считаме, че това е обременяващо – изложили сме мотиви защо е така и считам, че това изискване следва да отпадне.

На следващо място сме изложили подробни мотиви по отношение на съдебния администратор да се фиксира неговото възнаграждение в Закона за съдебната власт (ЗСВ) каквото беше и преди това, впоследствие се промени. Това не е свързано само с неговото възнаграждение, а това е свързано с формирането на всички възнаграждения в съдебната администрация. И когато ние го закрепим законодателно, ще има една по-голяма тежест по отношение на формирането на всички останали длъжности. Отново сме изложили мотиви за това, като сме изпратили допълнителен материал – имаше запитване към нас от страна на АБАС, което беше много адекватно, по отношение съдилищата с по-голям персонал и съдилищата с по-малък – че няма да е ок. Затова ние изпратихме допълнително предложение, в което предвиждаме да се създадат такива длъжности на I степен и II степен. Знаете, че съдилищата са разделение на групи, съобразно администрацията и магистратите, и в по-малко натоварените съдилища да се създаде – там има административни секретари, да създадат такъв администратор II степен със същите, като на съдебния администратор, със същите задължения само, че той ще изпълнява в по-малко натоварените съдилища.

По отношение на третото предложение – за втори трудов договор. Тук ще дам един много реален пример какво се случи с разделението на ВСС. Понеже нямаме тази възможност, се направи огледална структура на Прокурорската колегия.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това преди решението на Конституционния съд (КС).

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да. Ако имаше тази възможност, можеше да не се назначават толкова много хора, а това да се съвместява временно от други служители. Но понеже са две юридически лица и нямаш право да сключиш договор, например, с Прокурорска колегия. Давам го най-пресен пример, административен. Отделно от това, сезирали са за – има хора, знаете, социалните работници, които гледат родители, други, те също нямат право да сключват такива договори. Има много хипотези, като казвам, че това нещо ще се случва с разрешението на административния ръководител и когато не е в конфликт на интереси с длъжността, която заема служителя. Може да се съвместява счетоводител, за да помага в друг орган – различни хипотези въпреки, че в Закона за счетоводството ясно е разписано, че всеки един орган трябва да има главен счетоводител. Но би било удачно за много ситуации – така да го кажем.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А сега как излизате, извинявам се за въпроса, от това положение след решението на Конституционния съд (КС) – след обединението? Има ли хора, които са в повече в момента?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: След обединението вече сме в една администрация всичките. Разпределени са така по натовареност, че да няма проблем. Но, да, този хаос, който вече е от събиране, да. Все пак това са публични средства и един такъв подход е и до голяма степен спестяващ публични средства.

Продължавам нататък. Четвъртото е по отношение на двете заплати в бюджетната сфера, които се отпускат – така или иначе те се отпускат, в годините е имало различни, но ние искаме да го закрепим законодателно. Пак казвам, по-голямата част от предложенията са в социалната сфера на съдебните служители.

Петото предложение е свързано за служители с повече от 10 години. Тук, след обсъждания с колеги, ние ще го коригираме това и считаме, че ще вдигнем базата на 15 или 20 – така е по-оправдано.

Шесто предложение, свързано с кандидатстването да е съотносимо с длъжността. Това все още няма такава готовност, защото, знаете, има една специалност „Съдебна администрация“, която се създава. Целта на нейното създаване е да подготви кадри за съдебната система. Това е, че тя не може да се развие в мащаба, който ние искаме. Има го на моменти, затова сме заложили това, но за това предстои по-голямо прецеждане и може би на

този етап ще го оттеглим. Но като цяло има логика, защото ние искаме кадрите, които влизат, да са подготвени.

Това е накратко, което искам да кажа по отношение на законодателните промени. Другите неща съм ги описал.

/Емилия Николова влиза в залата./

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Другото нещо, на което искам да наблегна, е свързано с таблицата, която ви изпратих. Тя е за класифицирана структура, това е една идея на ВСС отпреди години, която на среща със съдилищата беше обсъдена, но тя следва много, много да се работи върху нея, като целта тук – знаете, тази година мисля, че ВСС прие Методика за програмно бюджетиране. Знаете основана на програмното бюджетиране, че то е на база определени проекти дава се един бюджет, с който трябва да разполагаш – като един мениджър на съответна организационна единица. Това до голяма степен препраща към тази таблица с унифицирани структури. Каква е идеята тук – идеята е да се обхванат абсолютно всички дейности на един съд или прокуратура и да се види необходимия брой от служители, които следва да ги изпълняват тези дейности. Вследствие на което да се определи необходимия брой служители и това всеки един административен ръководител да разполага с този брой служители. Защото в момента до голяма степен няма как да не се прилага субективизма при отпускане на бройки или при вземане на бройки, съкращаване на бройки. Тогава ще има една по-голяма сигурност когато, да – натовареността се вдигне, вече ВСС, според причините ще отпусне и допълнителни бройки. Това е нещо, което до голяма степен е свързано и с Унифицираните правила, свързано е и със структурата, и до голяма степен ще се вписва в – как да кажа, в идеята за програмно бюджетиране.

Това е накратко, с което исках да ви запозная. Готов съм за въпроси, ако имате, свързани с писмото или със становище по това, което изложих.

Само извинявайте, пропуснах съдебните помощници. Сега се върнах, преди два дни бях в Естония на международната среща на всички съдебни служители в Европа и не само. Там се засегна въпроса за т. нар. – при тях се наричат помощник-съдии и помощник-прокурори, и считам, че за да има смисъл от тази длъжност в съдебната администрация, трябва да ѝ се възложат функции, да носи отговорност, съответно атестиране, съответно да ѝ се вдигне статута, за да могат да носят тежестта и респективно отговорност. Да може също и да се осмисли тази длъжност, не че в момента не е, но има много – как да кажа, на едно място се подготвят актове, на друго – изобщо не се дават. Да има една обща визия за тази длъжност. Защото, знаете, през годините тази длъжност е силно атакувана поради роднински назначения и прочие, и прочие – да не навлизам в тази тема.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това са две отделни неща – да напълниш със съдържание и да въведеш правила е едно, а те дали ще се спазват, вече е друг въпрос.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Точно така. Но вдигаме и самото назначаване, доближаване – искаме да го доближим администрациите, в смисъл малко да се осмисли.

Това е, което исках да кажа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Давам думата на всички – изслушайте внимателно изложението на г-н Николов, за въпроси, препоръки, предложения така, както обичайно процедираме. Аз лично бих взела думата в момента изпреварващо преди или по повод, нали след изказванията ще приемем определен акт така, че от сега казвам какво ще предложи – че ГС-ВСС препоръчва, по отношение на чл. 469 от законопроекта – това, което говореше и Сашо за 10-те години, по т. 5 от техните мотиви, препоръчваме да се анализира допълнително, без да коментираме. Това, което общо взето каза така, че в момента да се приеме, че има необходимост от актуализация.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Тук има един момент, както казах, че има нужда от редакция по отношение вдигане на.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, затова казвам – редакция, но тъй като в момента това разглеждаме, ние ще препоръчаме, предлагам, като стигнем до момента, да препоръчаме по тази точка по чл. 469 от законопроекта, ГС-ВСС да препоръча актуализация и за момента се въздържаеме по отношение конкретната точка.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Добре.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така сега да изпреваря, за да не го коментираме, защото ти го коментира, благодаря.

Мария Карагъзова, после Ашикова и Първанова.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: За мен би било интересно да чуя мнението на магистратите, например действащи прокурори, каквато е Ралица Първанова, по отношение на статута на съдебните помощници и прокурорските помощници, защото ми е интересна гледната точка на човека, на който му се помага, какво е в момента, дали има нужда и тия хора да бъдат по-скоро приближени към магистратски статут? И другата ми препоръка е, че, според мен, не трябва да се отказвате от предложението си, свързано – към Правна комисия на Народно събрание, свързано с повишаване възможността за професионална предварителна квалификация на съдебните служители – образователна.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Трябва да се преценира. Приоритет.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, трябва да се преценира. Но дори да не сте го преценирали, нека си остане така, за да се знае, че това е нещо, от което не се отказвате – да, приоритет. И нещо, което тепърва трябва да се доразвие.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Защото касае качеството на работата.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Точно така.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Защото тази професионална квалификация мисля, че става въпрос на ниво средно образование?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не само – има висше образование. Искам да кажа, че от другата седмица отивам в Пловдив – те откриват такава специалност в „Публична администрация“ – „Съдебна администрация“. В Нов български университет също има.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Идеално. Така, че ето това може да е пример, защо да го махате.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, ние няма да го махаме. Казах, че ще го преценираме.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, понеже чух, че може би ще се откажете от тази точка. Нека да остане.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Докато не се извърти първия випуск, това не може да го въведеш, като условие, защото няма да има завършили. И той е прав, че трябва да се преценира. Пък като завърши първия випуск, ти не може да уволниш всички и да назначиш новите така, че трябва да се помисли – Сашо е прав за това.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: А на ниво средно образование, има ли текущи такива хора, които трябва да се образуват?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Има, да. Даже повече. То е направено с тази цел – 5 години.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Така, че това нещо е стартирано и трябва да се доразвие. Като цяло Асоциация „ФОРУМ“ подкрепя изцяло предложенията за законодателни промени и така ще гласуваме – в подкрепа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ашикова, ще дам думата на Ралица Първанова по повод въпроса, зададен от г-жа Карагъзова, за да върви диалога към прокурорите и след това Вие сте на ред.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Благодаря за предоставената дума и възможността да взема отношение по така изложеното от г-н Николов. Има разбира се много какво да се дискутира, но като представител на АПБ адмирам като цяло вашата дейност – на вашето сдружение, именно за подпомагане и по допълнителни социални придобивки на служителите в системата. Вие наистина правите много и този законопроект, и тези предложения го доказват.

Във връзка с това, което г-жа Карагъзова каза и мнението ми за съдебните помощници. В случая аз мога да кажа за прокурорските помощници, към съдебните помощници нямам много отношение. Само ще вметна, че от сега, от последния випуск млади прокурори, които постъпиха в СРП – 5-ма човека, един от тях беше работил като съдебен помощник в съда. Т. е., ако е някаква представителна извадка, макар и минимална, за мен това е показател, че колегата е решила, че това е стъпката, която би могла да я качи

нагоре, доколкото като съдебен помощник е извършвала почти изцяло магистратска работа, но всъщност и възнаграждение, и длъжност са съвсем различни. Това е като някаква скоба искаш да кажа. Т. е., тези предложения, които вие давате – да се вложи по-голямо съдържание в тези длъжности, е много, много добро и би могло да се работи много и да се направят наистина промени, които да бъдат и в полза на магистратите.

Защото сега, поне при нас, знаете, прокурорски помощници няма във всички прокуратури – има в по-големите прокуратури, т. е. в пет или шест, в по-натоварените прокуратури. При нас обаче, прокурорските помощници пък по-скоро изпълняват някакви функции – поне моите впечатления са такива, които може да ги върши един прокурорски деловодител или там както...

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: ...административно-секретарски.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Така. Т. е., възлагането на тези допълнителни права или дейности, работа, която вие предлагате и това да е закрепено по някакъв начин официално – не само задачи, възложени от административния ръководител, би било много добре и като стимул на колегите, които да искат да работят тази работа. Защото сега, освен, че при нас те не помагат реално на прокурорите – водят се прокурорски помощници, но не помагат на всички прокурори, дори никой не е прикрепен към определен прокурор, а те помагат по-скоро на административните ръководители. Поне в нашата прокуратура е така, не мога да говоря за.

/Говорят едновременно./

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Аз ще кажа – те са сложени към специализираната администрация, което е абсурдно, в ПАС */Правилник за администрацията в съдилищата/* Само ще добавя, колкото и грубо да прозвучи, на места ги наричат “4скъпо платени секретарки“, което е абсурдно за същността на тази длъжност. В допълнение ще кажа, че голяма част от районните съдии през годините са преминали от съдебни помощници във ВКС стават районни съдии в районен съд. Същият случай е и с административни съдии – част от помощниците във ВАС стават административни съдии. Има една приемственост в тази насока и ако ние вдигнем нивото, мисля, че това са едни готови магистрати, които могат да се отсеят.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е., те да излязат от съдебната администрация и да си станат магистрати.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Това със статута трябва наистина да се помисли как точно да бъде, доколкото предлагате и да минават обучение в НИП. И там всичките тези неща, които са по-скоро, на мен ми се вижда и към магистратите, там не видях – във вашия проект, може би после ще се уточни, как точно да се назначават, кой да ги избира. Но ако е нещо подобно на магистратските изпити, то по-скоро това предложение, което вие давате, е много

по-смислено отколкото това, което е до момента. Не знам дали е правен анализ след 2002 г. когато тази длъжност се създаде – колко са служителите, кои съдилища и прокуратури. Може би да се направи такъв един анализ, който да подпомогне именно това предложение за законодателни промени в тази насока.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да, да. Има такава – Съдийската колегия преди няколко години прие такава стратегия по отношение на съдебните помощници.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това би гарантирало захранване с кадри, минали през определеното ниво, отиват на по-следващо, другите – пак. Гарантира едни кадри, които вече са доста обучени, така да се каже и са наясно с материята.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Такава практика съществува при нотариусите – помощник-нотариус има определени правомощия, той дори подписва собственоръчно и като помощник-нотариус определени документи и сделки. Така, че поема и съответната отговорност. И той да има право актове – прокурорски или съдебни, да ги подписва съдебен помощник, прокурорски помощник. Което пък реално ще облекчи работата на прокурора и съдия, на когото помага, за по-елементарни нива.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Точно така. Това предстои да се уточни в НПК и ГПК, точно за това става – в Австрия и Германия. Тук и по движението на делата – по различни хипотези може да се мисли.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Но това трябва да е точно фиксирано в закона, кое може самостоятелно и кое не. Защото сега всичко минала пак през погледа на магистрата, защото той все пак полага подписа си и излиза от негово име – този акт, дори да е формално написан от помощник.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Но си има и практика. Например, виждала съм в прокуратурата изцяло прокурора не идва на работа, помощника върши всичко – наистина има прокурорски помощници, които абсолютно действат, като прокурори – само идва и си слага подписа отдолу. Като прокурор в сянка си работи. Конкурсите да бъдат аналогични на магистратските по-скоро, а не администраторски.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Все пак става въпрос това административно да изглежда по друг начин, защото това е под сурдинка – ако може да се каже така.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Аз не искам да кажа, че досегашното законодателство е практика, това, което е до момента, че тази длъжност не работи – работеща е, но би могло да се усъвършенства и подобри много повече, за да има смисъл в тази длъжност и повече колеги да искат да заемат тази длъжност. По-скоро с идеята по-лесно да преминат и това може по някакъв начин законодателно да се уреди, как да кажа – кариерно да не преминават през такъв конкурс, като другите магистрати.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не знам тогава до колко ще е смислено статута на младши магистрат, защото.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, той е с отделен статут.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, защото ако тези на практика са нещо като младши магистрати, то тогава вече става едно препокриване – ако на тези им се даде статут магистратски, не виждам тогава дали няма да стане излишен статута на младшия съдия. Какви правомощия има по-малко един младши прокурор и съдия от един прокурор и съдия?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Не, младши разглежда в пълнота. Докато тук говори за движението на делата.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Няма по-малко правомощия. Просто през времето, когато е младши, не даже му се възлагат по-лесни, със случайния принцип може да му се падне всяко едно дело, дори с фактическа и правна сложност. Просто има наставник през този период от време, когато е младши магистрат.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Мисля, че ще се получи препокриване.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И аз мисля, че – може би това е най-правилното, като формулировка, че трябва доста да се обмисли за статута. Защото не можем веднага да го вкараме в категорията магистрати – той не върши такива, като младшите. Обаче не е хубаво да стои секретарка в категорията съдебни служители. Може би някаква междинна такава категория да се обмисли.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Трябва да се огледа практиката в други държави как се е случило. И му се води магистратски трудов стаж на практика.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Аз съм я проучил. В Австрия длъжността се казва *rechtspfleger* /от немски език – съдебен служител/ и точно по този начин определени по вид актове той носи отговорност, той се подписва, той се произнася. И когато има – респективно, несъгласие, вече отива към магистрат. То и сега на съдебните помощници им влиза в графата /магистратски стаж/.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Но иначе категорично съм за и е необходимо, защото са толкова натоварени магистратите – това няма нужда даже да го казваме на глас, то е ясно.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-жо Първанова, приключихте ли?

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Само още нещо. Понеже г-н Николов каза за въпроси, аз по всяка една от точките съм си отбелязала някои неща. Накратко само ще кажа – фиксирането над 2 заплати за облеклото – това с две ръце го подкрепям, считам, че категорично това трябва да се направи, като промяна. Включително и промяната във връзка с декларациите, които казахте по-рано.

Във връзка с възнагражденията и с това приключвам – относно изпратения допълнителен материал, това не ми стана ясно. Имаше тук даже в различен шрифт написано,

тъй като говорихте доста дълго и за съдебния администратор и това, че все пак възнагражденията на всеки един съдебен служител зависят от възнаграждението на съдебния администратор, тук сте написали, че съдебния администратор получава основно възнаграждение в размер на основното възнаграждение на съдия в съответния съд.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: 80 на сто. Да, изпуснал съм го. И оттам започва на другите процентно.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Тук може би е изпуснато. Добре, защото това е важно да се уточни. Да, да. Добре, благодаря Ви. В работна група с корекция за усъвършенстване на тези ваши законодателни промени, вашето предложение изцяло го подкрепям и ще гласувам за. Благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-жа Ашикова, заповядайте.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Здравейте, колеги!

Бих искала да взема становище по отношение на предложенията. Първо, по отношение на т. нар. квазимагистрати. Колегата Георгиев ще разясни по-подробно вероятно каква е уредбата в Австрия, в която фигурира тази фигура, към която беше реферирано. Но от него аз получих информация, че в случая се касае за строго определена дейност за съдебна администрация, но не и за правораздавателна дейност. Нека той да вземе по-подробно отношение.

Аз искам да взема по-тясно становище по въпроса за гражданския процес, тъй като това е моята специалност. Въпросът за редовността на исковата молба и за движението по делото всъщност никак не е второстепенно. Това е изключително важно, защото той при допуснати съществени процесуални нарушения.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-жо Ашикова, това е по следващата точка.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Квазимагистратите ли? Аз в момента за тях. Поради което всъщност неправилна преценка по редовността и по движението на делото води до неправилност на съдебния акт и до неговата отмяна. От тази гледна точка всъщност този процес, това произнасяне с тези вътрешни актове по движение *...лоша връзка/...* част от самата правораздавателна дейност, а тя е присъща и се изпълнява по Конституция единствено от съдиите. И имаме пречка на конституционно ниво правораздаване да се осъществява от друг лице, което няма всъщност качеството на магистрат, на съдия. От тази гледна точка трябва да съобразим нашите конституционни ограничения и не бихме могли да разпространим дейността на квазимагистратите в частта правораздавателна дейност, осъществявана от съдии. Вярно е, че имаме приемственост между съдебните помощници и впоследствие, които стават съдии и това се дължи единствено и само на тяхната добра подготовка и на отговорната работа, която изпълняват. Но смея да припомня, че всъщност избора на съдия става чрез конкурс при завишени изисквания и няма как да бъде по различен

начин. Поради което трябва все пак да сме изключително прецизни с оглед на правомощията и обема от дейност, които биха могли да извършват квазимагистратите. Изразявам своите резерви и мисля, че не е допустимо по Конституция и по действащия правов ред, а така също мисля, че всъщност ще се отрази добре на качеството на правораздавателната дейност да предоставим част на правораздавателните функции на квазимагистрати. Още повече, че съдиите носят отговорност за правилността на своите актове, което рефлектира в отговорност на държавата за причинени вреди и за проследяване на последващото атестиране и кариерно израстване на самите съдии.

По отношение на социалните предложения с възнаграждения в две насоки, апелирам, че е деликатна темата, защото всеки човек има право на достойно възнаграждение за своя труд. Същевременно следва да се диференцира натовареността, отговорността на работата и не бихме могли под общ знаменател всичките да ги причислим към единна ставка. От тази гледна точка ми се струва неудачно предложението да няма пояс между минимума и максимума, измежду който да бъдат атестирани и да растат както в йерархия, така и във възнаграждение. А при привързване на възнагражденията – дали към съдебен администратор или към съдия, все пак трябва да съобразим сходството на изпълняваните функции. Струва ми се, че ако прибегнем до подхода да привържем към възнаграждение на съдия, на следващ етап, ако възприемем този подход, ще се окаже, че администрацията при президента получава 80% от президентските възнаграждения, администрацията в Народното събрание – 80% от възнаграждението на депутатите и т. н., което ще доведе до последваща диференциация на и без това нашето силно фрагментирано общество. А трябва при всички положения да съобразим обстоятелството на демографския срив, че частния сектор се свива, а всъщност той е основният бюджетonosител, който осигурява заплатите и съществуването на държавния апарат. С оглед на това, въпросът е изключително деликатен, аз отново казвам – за съм с две ръце за достойно възнаграждение, но трябва да се направи сериозен икономически анализ. Това е, благодаря ви, колеги.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНЖДИЕВА: Тъй като г-жа Янакиева написа, че в 11 ч. ѝ се налага да напусне заседанието, ще ѝ дам на нея думата. Извинявайте, г-н Георгиев. Г-жо Янакиева, заповядайте.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Не възразявам.

ЕЛЕНА ЯНАКИЕВА: Здравейте, колеги!

Изразяват становище, като представител на АБАС, а по някои от точките – и като административен ръководител. Ще кажа, че в една част ще се присъединя към мнението на колегата преди малко, която изрази опасения, във връзка с увеличението на заплатата на съдебния администратор, но нека по точките.

По т. 1 от предложението за отпадане на ежегодните декларации на имущество и интереси за по-голямата част от съдебните служители, като задължително остава само подаването на ръководните длъжности. Според Класификатора, ръководните длъжности са съдебен администратор, началник-отдел, ръководител сектор, главен счетоводител, административен секретар и началник „Административна служба“. Дотук е ясно, че тези остават задължителни, но не става ясно какво се има предвид „по-голяма част от съдебните служители“ – коя е по-голяма част, освен тези, имате предвид? Може би било удачно това да е, например, служителя по сигурността на информацията завеждащите служба, но те, според вашето предложение, отиват в графа „пожелателно подаване на декларации“, затова може би тук е по-добре да има по-голяма, по-добра диференциация каква е тази по-голяма част. Иначе принципно сме съгласни, действително подаването от всички служители на такива декларации не ни се струва оправдано, нито пък е целесъобразно от гледна точка работата на администрацията.

По отношение т. 2 предложението. Като имам предвид работата на съдебния администратор *...лоша връзка/...* уверявам ви, че това възнаграждение за по-висока заплата е малко. Но тук трябва да се вземе предвид работата на всички съдебни администратори и аз казвам следното – като имаме предвид и всички знаем каква е разликата между заплащането на труда на магистратите между отделните инстанции и как всички твърдят, че ножицата там е много голяма, да не се стигне до положение, в което съдебен администратор в апелативен съд да има възнаграждение по-голямо от районен съдия. Защото вие обвързвате положението, както каза и колегата, 80% от заплата на магистрат от съответния съдебен орган. Поради тази причина принципно сме съгласни, но нека да се направи много сериозен финансов анализ на това предложение, като се посочат всички взаимовръзки по какъв начин се случва това. Защото всички знаем, пък и вие сте го мотивирали, като краен резултат, че целите увеличаването на заплатите изобщо на съдебната администрация, защото – пак знаем, че техните заплати са обвързани от заплатата на съдебния администратор. Т. е., вдигнат ли се заплатите на съдебния администратор, вдигат се и на всички останали служители от съответния орган. Ако така, а то действително такава е целта, защото изрично го сочите в т. 2, наистина е необходимо да се направи един много сериозен финансов анализ на това предложение, за да се подходи по сериозните факти, по тези, които са относими към бюджет и т. н.

Иначе принципно – да, заплатите на съдебните служители действително някак изостават от заплащането на труда на администратори в частния сектор без значение дали става въпрос за секретари или за каквото и да е. И започват тези позиции на съдебните служители да се неефективни. Личното ми убеждение и наблюдение, като административен ръководител е, че на всеки следващ конкурс се явяват все по-малко кандидати за длъжността

„Съдебен администратор“ и „Съдебен секретар“, което означава, че тези длъжности не са привлекателни за хората.

Извън това, само отварям скоба да ви кажа набързо, в Икономически университет - Варна от няколко години действа и се обучават студенти по специалност „Съдебна администрация“. Там всяка година мисля, че има група или 2 групи от по 20 колеги, не съм сигурна, но тези колеги скоро ще завършат висшето си образование и няма да има къде да постъпят, защото, първо, поради намаляване броя на магистратите, намалява и броя на съдебните служители оттам намалява възможността те действително да намерят своето работно място по-нататък, да продължат развитието си, а и заплатите на съдебните служители действително са ниски.

Така, че нека да подходим по-сериозно и отговорно и наистина да се направи една финансова обосновка с взаимовръзки, като се започне със заплатите на магистратите от районните съдилища, защото – пак всички знаем, че всъщност районните съдилища са тези съдилища където труда – най-общо казано ще кажа, е най-голям. Това са съдилища по установяване на фактите, съответно привързаните към тях съдебни помощници, съдебни деловодители, съдебни администратори, съдебни секретари и т. н. също са изключително много натоварени. Не зная дали същото може да се каже за колегите на аналогични постове в апелативните съдилища, но наистина защото не съм от тази система.

По отношението на предложението в т. 3 – за получаване на възможност за започване на работа по втори трудов договор, ние сме категорично за подкрепа на това предложение. Тук няма какво повече да кажа, тъй като сме го обсъдили с колегите.

По т. 4, както и по т. 2, понеже става въпрос за разход на финансови средства, може би тук трябва обосновката да е по-сериозна защо е необходимо задължително. То е ясно – да се гарантира получаването на две работни заплати, а не една, тъй като досега режима е до две. Но въпреки това и тук трябва по-сериозен финансов анализ на това предложение.

Петото предложение – съдебните служители за повече от 10 години да получават. Те и сега получават обезщетение за положени 10 години, но без значение колко след 10-те работят, т. е. дали работят 20 години, те получават 10 заплати. Всъщност тук предложението е да се увеличи това обезщетение с 15 работни заплати. Доколкото става въпрос за разход на финансови средства, нашето мнение е, че пак към всяко едно такова предложение трябва да има сериозен финансов анализ.

И остава шестото предложение, което е при кандидатстване за работа завършеното образование да е съотносимо с длъжността. С колегите разсъждавахме, всъщност, колеги, ако се кандидатства за един куриер или чистач, какво образование искаме тук!? Пак казвам, във Варна има специализация на студенти специалност „Съдебно деловодство“ и „Съдебни секретари“ и на нас ще ни е много лесно да намерим такива колеги. Но какво е това

„аналогично образование“, като например за съдебен секретар, съдебен деловодител или за началници на отдели?! Може би тук се също е необходимо един по-детайлен анализ какво имате предвид, за да коментираме по-подробно, защото това ще скъси и ще стесни изключително много входа на тези колеги в съдебната администрация. И ако искаме конкретно образование, може би е добре да коментираме точно какви ограничения ще наложим по този начин.

По повод съдебните помощници мога много да говоря и повече, като административен ръководител да ви кажа – изключително подкрепям предложението на има обучение на съдебните помощници в НИП, защото и към настоящия момент за тях няма изискване за стаж. Т. е., случвало се е да идват колеги буквално от съдебната скамейка. Нали е ясно, че човек от от съдебната скамейка влезе в един съдебен орган *.../шум в залата/...* понякога 1-месечно, 3-месечно и по-голямо обучение, за да могат първо да свикнат с обстановката, да свикнат с взаимоотношенията, да ги опознаят. Оттам нататък да се запознаят с процеса на работа в съответния съдебен район и всичкото това нещо отнема време. А когато ние правим конкурс за съдебен помощник и го назначим, очакваме той да започне работа веднага, а не да губим време – месец, два, три, да го обучаваме. В нашият съд е имало случаи, в които сме правили доста по-дълго обучение и не го включваме в графика на съдебните помощници. Различен е подхода в различните съдилища.

По отношение на предложението за това помощниците да постановяват актове и да носят отговорност – в нашия съд съдебните помощници изготвят само съдебни актове и не сме предприели действия по това да работят по жалби, по редовността, по допустимостта и изобщо да ги преценяват. Стигнали сме до там да приемем, че те изготвят само проект на съдебни актове, след изготвянето на който съдията си го проверява, и си го подписва, и по този начин не допускаме съдебния помощник да носи отговорността за написването и съдържанието, и за разпоредителната част на самия акт. Винаги съдията проверява и така се подписва. За това съм – как да кажа, то трябва наистина една сериозна работа и със съдебните администратори по съдилища, но по-скоро съберете информация каква е практиката на повечето съдилища, какви са последствията, какъв поглед имат съдебните администратори върху работата на тези съдебни помощници по съдилища. Ние, в нашия съд, имаме осем и сме ги разпределили всеки помощник на един касационен състав, т. е. един помощник да работи с трима съдии. Но знам, че в Административен съд - Бургас практиката е коренно различна.

Всеки по някакъв начин е намерил най-доброто така, че да въведе работата на съдебните помощници в едно русло и те да са максимално полезни на магистратите. Практиките и процедурите са различни, затова уеднаквете по този начин. Имам съвет – съберете информация от съдебните администрации и проверете кой стил на работа най-

много се повтаря и в кой стил на работа съдебните помощници са събрали мнение на магистратите, че наистина е най-добър и най-работещ модел. Ние в края на годината правим атестация на съдебните помощници, като събираме мнението на всички колеги магистрати, които са работили с тях. В края на всеки месец събираме мнението на магистратите и те поставят оценки и дават мнение кой помощник как е работил с тях. В края на годината, когато атестираме съдебните помощници, събираме мнението на всички колеги, естествено доброжелателно е това изказване на мнение макар и в писмена форма, но не са задължени магистратите да го правят. Събираме и по този начин оценяваме работата на помощниците. Просто съберете информация за работата на помощниците по съдилища.

Опитах се да бъде максимално кратка.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много благодаря, г-жо Янакиева. Г-н Николов, за коментар, заповядайте.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Кратко ще бъде. По отношение на финансовата обосновка – да, разбира се, че ние ще направим такава много ясна финансова обосновка преди да вкараме съответно текстовете и законопроекта в НС. Това е част от общата рамка. Но искам да добавя също, че в момента ние сме направили едно предложение за увеличаване на заплатите на съдебните служители за всички с 20% и за специализираната администрация, както Вие казахте, поради възнагажденията и липсата на такива конкурси, с 25%, за да се изравни тази ножица, която във времето се получи. Така, че ние – може би преди 2 седмици Пленума на ВСС прие това решение и тепърва то ще се обсъжда в Министерство на финансите.

По отношение на съдебния администратор, това ни е и целта да го фиксираме законодателно, за да може да работи по-нататък с възнагажденията на всички останали служители. Това исках само да добавя.

За г-жа Ашикова искам да добавя, че и в момента съдебните администратори получават 80% от възнагаждението на съдия. Не е нова редакция, просто искаме законодателно да я уредим. Благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-н Георгиев.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Здравейте на всички от мен.

Колегата – адв. Ашикова, в основата си ви запозна със становището на ОСА по предложението по т. 1 от дневния ред на днешното заседание. Искам само да допълня в частта за правораздавателната дейност на квазимагистратите – съдебните помощници, която е предложена. Благодаря много на съдия Янакиева, която ни разкри погледа от съдийската перспектива и каква е уредбата у нас. Но конкретно искам все пак да ви кажа няколко думи за уредбата на тази специфична професия в Австрия, тъй като имам личен и непосредствен поглед върху нея.

На първи място тези особени служители, т. нар. *rechtspfleger* – не намирам хубав превод на български, който мога да използвам, но те на първо място преминават стандартизирано обучение относно бъдещата си работа, която се организира от Министерството на правосъдието в Австрия, което обучение трябва да завършат с изпит и получават диплома за това нещо. Така, че те излизат като готово обучени кадри и знаят какво след това се очаква от тях, какво следва да правят. Така обучителната тежест не е възложена на съдилищата, в които те след това постъпват на работа.

На второ място те поемат дейности, които се открояват с повтаряемост от една страна, т. е. някаква рутина, непрекъснато едно и също и на второ място дейности, които не са фактически и правно сложни.

Къде те точно попадат в рамките на гражданското правораздаване в Австрия. Например, те участват в регистърните производства на – да кажем, в търговския регистър, както са при нас *.../лоша връзка/...* лица по регистрацията – това в Австрия го правят *rechtspfleger*. По същият начин те участват в регистърните производства, свързани с имотния регистър, т. е. до някаква степен правят онова, което при нас правят съдиите по вписванията. Отделно от това те участват в заповедните производства, издават заповедите за изпълнение, имат полета на дейност в някои части в производствата по изпълнителните производство, в някои аспекти на производства, като приемане на наследство и в някои аспекти на производствата, свързани със семейни казуси, уреждане на разпределение на родителски права вследствие на развод или вследствие на нарушаване на фактическото съжителство на родители. Т. е., те са в много строго изброени хипотези с много тясно възложени полета на дейност и – както казах, минават през специфично обучение и не на последно място, за да е гарантирано все пак, че това, което те вършат, имат съответната роля, те са предвидени в австрийската Конституция, т. е., помислено е за тях.

Както по-рано колегата Ашикова каза, при нас ние сме обвързани от чл. 117 на Конституцията и доколкото става дума за правораздавателна дейност, тя при нас се извършва само от посочените в нея съдии, прокурори и следователи, като всъщност истинската правораздавателна дейност е само на съдиите. А от практиката на КС знаем, че в останалата си част дейностите на съдебната власт са такива, като разследването, където са следователите и където са по обвинението и по поддържането, които са за прокуратурата.

Това е, което аз бих желал да допълня. Тук, от ОСА, имаме съответните резерви, считаме, че дейността по правораздаването трябва много внимателно да се обследва, не следва да се стига до нейното девалвиране, защото автоматично след това ще девалвират и всички останали дейности, свързани с *.../лоша връзка/...* на гражданите и юридическите лица, в т. ч. и на адвокатската дейност. А доколкото се обмисля подобен ход и се почерпва чуждестранния пример е хубаво той да се обследва в цялост и съответно да се внедри също

така в цяло със съответните граници, че от цялото начинание няма в крайна сметка да пострадат гражданите и юридическите лица. Това беше от мен, благодаря ви много.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз благодаря. Г-н Георгиев, бих ли могла да Ви задам един въпрос – за мен стана доста интересно. Базата на образование за това обучение, т. е. отиват да се обучават. Каква е базата, ценза – то е средно образование и след това получават средно специално, така ли? Спрямо нашата терминология. Въпросът е базата на образованието от където тръгват.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Матура. Средно образование, точно така. Те получават – да, да. Точно така да кажем, те преминават *.../шум в залата/...* образование, не е задължително да си юрист, ако това е въпроса. Да, средно образование е, матура.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Само да добавя, г-н Георгиев, да кажа, че предложението е твърде концептуално, то не е обвързано с конкретни законодателни текстове. То е твърде концептуално и като идея за развитие и осмисляне на тази длъжност.

ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ: Аз и заради това моето изказване беше в допълване на концепцията, моля така да го разбирате.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да, да, благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има ли още изказвания по т. 1, да, г-жа Лазарова.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Имам един практически въпрос. Като говорим за втори трудов договор, имат ли право на граждански и дали не бива по същия начин да се разглежда въпроса за конфликт на интереси.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Знаете, че служителите имат право на граждански договор в определени хипотези, които са да преподават и т. н. Тук говорим за нещо различно, тук говорим за хипотезата, която ви посочих и която ни изправи нас скоро, и както и други хипотези, както казах – социална дейност и различни такива. Това с гражданския договор – аз мога да сключа граждански договор и да преподавам в определен университет сп. „Съдебна администрация“ – давам пример, в момента по съществуващата нормативна уредба.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Разбрах, благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има ли други изказвания по т. 1 или въпроси – да, г-н Колев.

ХРИСТО КОЛЕВ: Благодаря на г-н Николов за тази тема, която разви. Във всичките аспекти ние, от КСЛБ, подкрепяме. Даже е много добре, че към един законопроект винаги има надеждни мотиви за оценка на съответствието, когато говори за финансова обосновка, разбира се. Трудът на всички в цялата администрация трябва да бъде заплатен по съответния начин. Винаги сме чувствали, че в администрацията има един проблем, когато стигаме до

него. Т. е., какво имам предвид. В специализираната администрация има компютърни специалисти – ами то няма звено, в което да няма вече компютърен специалист и ние съответно, сигурен съм, че това е в национален мащаб, да изпитваме недостиг на такива кадри. Мисля, че няма спор, даже на такъв форум сме присъствали точно в ГС-ВСС и представителите на ВСС тогава обявиха, че са трети път обявяват конкурс, на който никой не се явява. Съответно най-вероятно проблематиката е за заплащането. Толкова за първата точка.

За другата точка – пак благодаря на г-н Николов, че му е направило впечатление за магистратите, които се наричат помощниците. Аз една скоба ще отворя – следователите на времето имаха, преди повече от 25 години, и помощник-следователи. Точно за това те бяха помощник-следователи, за да влезнат и да стигнат до нивото, за да станат следователи. И тогава не се чувстваше никакъв вакуум в работата, т. е. веднага се пристъпва директно. А сега, както и г-жа Янакиева заяви, се чувства такъв проблем. Имам наблюдение и при прокурорските помощници – по същия начин. Напълно сме за тази длъжност да се надгради, за да могат да почнат те да участват след един необходим стаж, който го вече натрупват, наравно с вътрешните конкурсите за явяване съответно за съдии или за прокурори, за да могат да бъдат те адекватни и да не се чувства това. Дори когато дойдат и станат младши съдии или прокурори, следователи при нас, те пак имат необходимостта от още един период от време. Но тук е права Ралица Първанова, че трябва съответното време. На тях им се разпределя наравно с другите дела по тежест, на случаен принцип и тогава т. нар. „патрон“, при който са зачислени, трябва да губи от собственото си време, за да помага, така да се каже, на младшия магистрат. Но това също се отразява пък и на неговата работа.

Толкова по тази точка. Напълно апелирам за този възходящ процес. Замисълът на тези помощници е бил точно такъв – но някак във времето остана ненадграден, за да могат да започнат адекватна работа наравно с всички останали магистрати. И даже ми прави впечатление, че на места има помощници-прокурори, които по една или друга, предполагам и съдии, които по една или друга причина остават на някаква по-ниско платена работа, защото вече са я започнали вече – пак в системата, съдебната администрация. Това е от мен по тази точка, като цяло. Поддържаме я и сме изцяло за.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря, г-н Колев. Пак казвам, наистина много се радвам когато, като израз на гражданско общество, по темите имаме толкова задълбочени и прецизни дебати, разглеждания, както и зависи, разбира се, от добре представените материали.

Да, г-н Николов.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Само в заключение. Нашата цел е именно тази администрация да намери такова лице и съотношение, което да е приемливо и за обществото.

Ще ви дам пример, в Естония бях преди няколко дни, заповедните производства се правят от изкуствен интелект – отиваме в тази посока. И всичко излиза направо запечатано писмо за изпращане – въвеждат се данни в компютъра, където то автоматично смята, даже ти дава каква е възможността ти да спечелиш делото. До такава степен е стигнало и напреднало правосъдието.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това никоой ли не го проверява преди да тръгне?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Когато някой не е доволен, отива вече при – даже като цяло казват, че процента е много малък. Даже ще ви кажа, че Естония не е много голяма държава – милион и половина, има общо девет съдилища общо, мисля, в цялата държава.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Какъв процент от делата се решават така, с изкуствен интелект – само заповедните ли са така?

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Част са. Другите не са. Въвеждат се в една система.

Но наистина трябва да намерим оптимално място на администрацията така, че тя да е адекватна и към магистратите, и към случващото се, което ѝ предстои, за съжаление.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Така е и ако мога да добавя и с оглед критиките към България, че имаме едно от най-скъпото правораздаване.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Това искам да ви кажа, което казах за тези структури. И наистина, ако се фиксират, защото в момента в един съд един човек изпълнява шест длъжности, е натоварен. Да се сметне оптимално, без да си кривим душата, колко съдебни служители са необходими за осъществяване на дейността. Това е, благодаря ви.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Бих искала да кажа, от АИСО подкрепяме принципно, идеята е прекрасна за усъвършенстване на системата на съдебната администрация и за съставянето на концепция как да изглежда занапред, с оглед всички изложени становища. Мисля, че принципно е хубаво това да се направи, но преди да се внесе бихме препоръчали да се съобрази със становищата. Т. е. да се направи този финансов анализ, изискуем образователен ценз и т. н. и тогава да се внесе с един по-готов вид. Както неведнъж съм го отбелязвала тука, депутатите са мързеливи хора – Вие го знаете добре, г-н Николов. Ако им го представим в един нормален, добър вид – това може да върви. Но, ако разчитаме те да го направят – няма да го направят. С оглед на това, да направите тези анализи и вече в по-готов вид да може да се внесе.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Да, да, разбира се.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Сега, тъй като времето напредва, предлагам да приключим дебатите, въпросите и отговорите по отношение т. 1. Сега, г-н Николов, имате ли предложение за решение или да го формулирам.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Формулирайте го.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, сега. „ГС-ВСС приема принципно предложението, мотивите и структурата, предложени от г-н Александър Николов, като препоръчва прецизиране на текстовете, съобразно предложенията, направени на днешното заседание, както и съответните анализи – финансови и не само.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: „Да се изпрати на Правна комисия към Пленума.“

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, да – само към Пленума на ВСС.

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Правна комисия към Пленума.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, Правна комисия към Пленума на ВСС. Мисля, че това обобщава, както всички принципно сме за, така и прецизирането на предложението на текстовете за становище.

Така, че подлагам на гласуване текста.

„Гражданският съвет към ВСС приема принципно предложението, мотивите и структурата, представени от САОСВ, за законодателна промяна в Глава 18 на ЗСВ относно статута на съдебния служител, както и предложенията свързани с предложенията за законово делегиране на правомощия на съдебните и прокурорските помощници.

Гражданският съвет към ВСС препоръчва прецизиране на текстовете със съответните анализи и финансови обосновки по представените предложения на САОСВ.

Гражданският съвет към ВСС изпраща и Акт № 198/26.01.2024 г., с всички приложения към него, на Комисията по правни въпроси към Пленума на ВСС, за становище и утвърждаване от Пленума на ВСС на Общата рамка с унифицирани единни правила за работата в основни аспекти на дейността на съдебната администрация като примерен стандарт за прилагане в работата на съдебната администрация.

Актът, ведно с предложението на САОСВ, да се предостави на вниманието на Комисията по правни въпроси към Пленума на ВСС, за становище.“

КНОБ са изпратили становище, че принципно приемат нещата така, че те са за.

Който е за, моля да гласува. Асоциация „ФОРУМ“?

МАРИЯ КАРАГЪБЪЗОВА: За.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Асоциация на българските административни съдии, г-жо Янакиева?

ЕЛЕНА ЯНАКИЕВА: За.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така. Асоциация на държавните съдебни изпълнители, Мария Колева?

МАРИЯ КОЛЕВА: Да, да.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „За“ ли си?

МАРИЯ КОЛЕВА: Да, за.

/Следва поименно запитване на всички останали присъстващи представители на организациите – членове на ГС-ВСС, на което отговориха със съгласие./

Гласуване: „за“ – 13, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

Преминаваме на т. 2.

/Бойко Славчев влиза в залата./

АЛЕКСАНДЪР НИКОЛОВ: Може ли да добавя по отношение на предишния акт и оглед решението на КСА, моля ГС-ВСС да препрати цялата преписка на Правната комисия.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Техническият сътрудник ще го допълни.

Колеги, преминаваме към т. 2 от дневния ред – разглеждане на нов законопроект за несъстоятелността на физическите лица, внесен от Костадин Костадинов – народен представител от ПГ „Възраждане“. Продължаване на тема, което е по-важното, на тема, разглеждана от ГС към ВСС през 2023 г. по предложение на Богдана Лазарова. Аз административно, следейки нещата, считам, че трябва да продължим и ще ми позволите на няколко неща да обърна внимание преди да дам думата на г-жа Лазарова, на г-жа Колева и на всички останали.

От 2007 г. България има задължение да въведе процедура по акт, относно физическите лица, съгласно регламенти и директиви, със срок до 17 юли 2021 г. Продължаване на срока можеше да има в България до 17 юли 2022 г., аз не знам дали изпълнителната власт е предприела съответните стъпки за продължаване, не съм намерила такава информация така, че срока е бил до 2021 г., ние продължаваме с четвърти проект. Имаме решение – Акт № 195/17.11.2023 г., след разглежданията на предложението на г-жа Лазарова, където ясно сме посочили, че искаме да се оттегли и да се създаде работна група, като сме приложили подробния списък, който е представен от г-жа Мария Колева, във връзка със заплащането. Анализът там е, че над 50% са безплатни, една голяма част от останалите проценти имат фиксирани суми между 300-500 евро и само 2-3 организации нямат финансовата, не са засегнали социално към тези лица, които така или иначе са в тежко положение, не са засегнали въпросите, във връзка със заплащането.

В тази връзка искам от сега само да обърна внимание, че в чл. 8, ал. 1, за да може да се започне процедура, с 6 минимални работни заплати – аз считам, че само дори по информация от омбудсманите, които излизат регулярно, само един пример ще дам за парното или за водата, по някой път става въпрос за значително по-малки суми така, че за мен това е един проблем. И по отношение на чл. 14, ал. 2, във връзка с авансовото плащане и ал. 5, във връзка с чл. 24, ал. ал. 1, 2 и 3, със срок по ал. 4 ми се струва, че това авансово плащане, което трябва да се извърши – това, което и миналия път коментирахме, то не е балансирано спрямо състоянието на самото лице, което е изпаднало в това положение.

Иначе има някои подобрения от последния проект, те са чисто административни и организационни, като принципи. Но в цялост основните неща, според мен, седят, от тези, които сме коментирали миналия път така, че някои неща набързо, като въведение по повод на т. 2 от моя страна и като вносител. Давам думата на г-жа Богдана Лазарова, както и на г-жа Колева, на които още веднъж благодаря за предходната активност по тази тема.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Благодаря, г-жо Дерменджиева. Много накратко ще ви припомня с няколко думи становището на нашата организация по предишния законопроект по простата причина, че то над 90% е валидно и за този вариант на закона. Т. е., почти не са преодолените тези пороци, за които сме *.../шум в залата/...* и сме се обединили в становището на ГС-ВСС предишния път.

Това, което е поправено. В предния вариант на закона е било 3 години след откриване на производството всички задължения се погасяват, тук е намалено на 1 година този срок – това е една от разликите. Продължаваме нататък. Длъжниците – обаче всеобщите становища, които различни нива съдилища, особено Върховния съд, потребителската организация и т. н. абсолютно не са взети предвид. Значи, длъжниците ще бъдат натоварени с много допълнителни разходи – продължава да е в сила; добросъвестния длъжник има интерес от опростено и бързо съдебно производство – продължава да важи това, че не е направено в закона. Особено големият проблем е – това значи предния път беше посочено, особено в становището на Върховния касационен съд, което най-чисто дава нещата, че веднъж съда открива и води производството по несъстоятелност, след това имаш дублаж – частните или държавните; съдебните изпълнители правят всички тия действия по несъстоятелността и въвеждат такси, след това синдика това същото нещо прави и за същото нещо взема пари. Това не е преодоляно, единствено е махнат статута, т. е. тук, в този закон въобще не се предвиждат да присъстват никакви съдебни изпълнители. Обаче синдиците са оставени. Като са оставени синдиците, се предвижда синдика да взема по една минимална заплата */минимална работна заплата – МРЗ/* при тези, тези и тези действия, и включително годишно веднъж по една извънредна, включително 5 на сто от стойността на имуществото. И излиза, че предния път е било задължение над 10 минимални заплати, т. е. 933 лв. за тази година */е МРЗ/*, почти 10 000 лв., докато сега е намалено на 6 заплати, т. е. почти 6 000 лв. ще бъде минималния размер на задължението, по което ще се открива производство. Т. е., ако грубо кажем за 6 000 лв. човека не може да плати и откриват производство по несъстоятелност, то по изчисленията близо 5 000 лв. – 4 820 лв., е най-най-най-малкото възнаграждение на синдика, ако той само три месеца. А то е предвидено поне година и на всеки месец авансово той трябва да плати възнаграждението на синдика. Т. е. това продължава да е в сила – правим съпоставка на това. Допълнително длъжникът ще трябва да

плаща и на адвокати, тъй като процедурите са доста сложни – продължава да е в сила, изобщо не е преодоляно.

Продължаваме нататък. Тук е отбелязано в становищата, че законът предвижда предния път, че може да бъде разпродадено имуществото на длъжника, както и ½ от имуществото на съпругеската общност, примерно при пазарни и други – това не е диференцирано, не е изчистено. Сега изобщо не присъства ½, т. е. излиза, че цялата съпругеска общност може да бъде продадена, което пък е още по-голям проблем.

/Елена Янакиева, поради служебен ангажимент, се изключва от онлайн връзката и напуска заседанието./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Че го има и за съвместно съжителство.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Така е, съобразно Семейния кодекс, вече и за съжителството. Отново във всички становища се подчертава, че трябва да бъде поставено върху опростено, бързо и с малки разходи производство, което не е направено. Предният път критиката беше, че е преписано от Търговския закон, от фалита на юридическите лица, на търговски дружества, което е неприложимо към физическите.

Продължаваме нататък. Авансовото заплащане на всички разноски продължава да е в сила. Значи, Българската асоциация за потребителското кредитиране е предлагала долния праг да е 20 минимални заплати – тук са предвидени 6, значи, не съм правила анализ, не мога да взема отношение колко да бъде.

Върховният касационен съд (ВКС), както казахме, в най-изчистен вид дава становищата. Значи, една от препоръките му е спазена – да се предвиди извънсъдебна, доброволна, помирителна процедура след това, с възможност да се прекрати производството – това е въведено. Отбелязва Върховният съд, че при така съществуващите текстове се въвежда задължение за всяко лице да предполага, когато се разпорежда със своето имущество или сключва договори за заем или купува дадени стоки, да предвижда какво ще му е финансовото, имуществено състояние след 5 години и дали няма да изпадне в несъстоятелност. Което е глупост – никой не може да направи такова нещо, Върховният съд изрично го подчертава. И Върховният съд предлага по-засилена роля на съда, значи, това, което се казва в становището на ВКС, че всичките тези действия на синдика, които са въведени, този контрол може да бъде осъществен от съда. Т. е., излишно е да се плаща – значи, при 6 минимални заплати, близо 6 000 лв. минимален праг на задължението, при което се открива производство. Близо 5 000 лв. отгоре минимум пращаш на синдика – т. е., синдика ти удвоява задължението, което ти не можеш и без това се справиш. Да не говорим за авансовото + 30% авансово трябва да си погасил всички задължения, за да започне въобще производство.

Това беше становището, което предния път разгледахме. Аз горе-долу ви казах – ето, 6 минимални заплати казахме, авансовото заплащане е отбелязано в закона, синдиците – 3-дневен срок след извършеното действия тези пари трябва да му се платят.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Единственото подобрение е с едната година.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само едната година и това, че е предвидена помирителната процедура след това.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да. Затова казах, че има подобрения, но. И чл. 24.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ето, още веднъж – синдикът има право на годишно възнаграждение в размер на една МРЗ за всеки 12-месечен период от дата на назначаването.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Плюс 5%, плюс допълнителните.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Плюс извънредната заплата за годината. Нататък горе-долу, само да погледна. Аха, ето тази възможност за помирителната процедура е въведена. Продължава да стои една спорна точка, която беше разглеждана в становищата за 5-те изключения, т. е. задълженията не се удовлетворяват и погасяват дори след производството за следните вземания – за издръжка, за ипотеки, за непозволени увреждания, глоби и за вземания, възникнали след откриване на производството по несъстоятелност. Ами, извинявам се, но то кое ще се удовлетвори тогава?!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Никога.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Т. е., той най-голямото си задължение – хайде, за издръжка не говорим, там вече е морален въпроса, но най-големия проблем обикновено е една ипотека и ти я изваждаш от възможността за помирителна процедура или за удовлетворяване и т. н. Т. е., така да го кажем, ако някакви две или три дребни забележки от становищата – пак давам пример с Върховния съд, защото там е най-обобщено и изчистено от всички организации, са предвидени, то по-голямата част на производства продължава да е тежко, сложно, скъпо и т. н., продължава най-спорната фигура на синдика да стои за сметка на това са изхвърлени съдебните изпълнители. Т. е., излишно този закон – как да кажа, прави конфликт между две категории – между съдебни изпълнители и синдици, нещо, за което Върховия съд казва, че може изцяло съда да контролира и да провежда тази процедура, и продължава да е скъпо, и – как да кажа, необмислено и недобре изчистено цялото производство.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И продължава да не се знае кой ще плаща по отношение на тези разноски за държавни вреди.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Значи, примерно по разноските за синдика – от това, което той продаде, той първо си взема своята заплата. Добре, но ако длъжника няма имущество,

което са голяма част – за да не можеш да платиш 5 000 - 6 000 лв., ти може да нямаш какво да продадеш.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Продължава да се трупа задължение.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И стои въпроса. Даже не е изчистен въпроса...

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: За наследниците – те се прехвърлят.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: За наследници въобще не става дума. Не е изчистен въпроса, ако нямаш имущество точно както се случва, кога и как се прекратява. Изобщо кашата е станала по-голяма вместо да се оправи.

Така, че аз съм на мнение, че и този закон не решава, и този вариант на законопроекта не решава. Не е съобразено изцяло, даже в по-голямата си част, становището на ВКС, което, пак казвам, обобщава най-чисто проблемите и продължава да не е в полза на длъжника, на човека и т. н. това, което ще се случва. Затова моето мнение и на нашата Академия е, че не би трябвало в този вид. Т. е., подкрепям това, което предния път сме формулирали, че отново трябва да го върнат, отново трябва да се събере работна група, да се изчисти това нещо и чак тогава, и непременно да се вземат в сила препоръките на магистратските организации, които са дали становище.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря на г-жа Лазарова. Мария Колева, ще имате ли изказване? За отношение по въпроса, давам думата.

МАРИЯ КОЛЕВА: Да, благодаря. До голяма степен нещата, които ние бяхме написали, като препоръки, миналия път, в този законопроект са – чувате ме добре, нали, до голяма степен са взети предвид. Нашата идея беше всъщност, като основна идея бяхме извели това пред кой орган ще се развива производството. И до голяма степен това е съобразено. Бяхме дали, ако си спомняте, една сравнителна таблица в отделните държави пред кой орган се развива производството и като цяло бяхме стигнали до извода, че това е съда. Тук хубавото е, че от началото до края това производство ще бъде под съдебен надзор, което за нас е правилно и го приемаме като успешен модел.

Сега, нали трябва да направим уговорката, че всеки нов закон ще си покаже своите слабости при прилагането. Т. е., вероятно с времето ще се установи кое е слабост, кое е пропуск и т. н., но на пръв прочит смятаме, че основния проблем – това, което те смятаха да го възложат на съдебни изпълнители и ние бяхме написали едно много пространно становище защо не може да стане, е взето предвид. Съдът ще контролира този процес от началото до края.

Чух там да се говори за колизия между съдебни изпълнители и синдик, което не е така, защото в закона се предвижда по аналогия с Търговския закон, че изпълнителните производства се спират и т. е. нищо от масата на несъстоятелността няма да бъде изнасяно, няма да се плащат пари и т. н. от съдебни изпълнители. Ще бъде обобщена една маса на

несъстоятелност, в която ще влизат всички имоти и вземания на длъжника. По тази причина изпълнителните производства е предвидено да се спрат и това е стара практика от Търговския закон, която работи. Т. е., ние от години работим по този начин – по Търговския закон.

Друго, което щях да кажа е, че са обвързани – несеквестируемостта е обвързана с текстовете в ГПК относно това кои вещи и вземания са несеквестируеми и по отношение на кои несеквестируемостта не може да се ползва от длъжника. И там са задълженията за издръжка, задълженията по *.../лоша връзка/...* непозволено увреждане и финансови надчети и задълженията, върху които е учреден залог или ипотека. Прецезирани са, свързани са текстовете с тези в ГПК.

Пак казвам, ще има вероятно неща, които ще излезнат не толкова прецизни, но това ще стане в процеса на прилагането му, ако бъде приет, разбира се.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Ако може да кажа нещо – от вещите лица. Понеже следя много изкъсо медиите, става въпрос, че те са отложили в Народното събрание тази точка и пак няма да има разглеждане на този законопроект.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това не значи, не ние не трябва да изпратим. Първо четене мина.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: То, донякъде е добро, че няма да се избърза.

МАРИЯ КОЛЕВА: При всички положения този проект е по-добър от всички предишни досега, защото предишния не беше пръв, а по-преди имаше един друг, който беше внесен преди няколко години от ВМРО мисля, когато ние също написахме едно пространно становище – сигурно от десет точки, в които сочихме защо не трябва да бъде приет. От всички досегашни този е най-прецезиран пак с уговорката, че вероятно ще излезнат неща, които не са домислени, в процеса на прилагането му. Но няма как да обхванем всички случаи и да преброим всички развития. Общо взето това е, което имам да кажа, без да се впускам в допълнения с подробности.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: ГС-ВСС трябва да излезе със становище, че подкрепя предишните си предложения, направени до Парламента.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има ли други изказвания?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Една от най-големите критики на становището, особено на съдилищата и ВКС, бяха за директното преписване на текстовете от Търговския закон – това беше най-голямата критика. Аз продължавам да мисля, че има какво още да се изчисти, но кажете, колеги, вашите становища.

/Емил Георгиев, поради ангажимент, изключва онлайн връзката и напуска заседанието./

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Здравейте, колеги. Аз съм присъствала на предходна Кръгла маса, която беше организирана под егидата на Омбудсмана по повод обсъждането .../лоша връзка/... и мисля, че това е една добра практика, към която апелирам да продължим.

Що се касае до поставения проект, намирам, че същия в този му вид е изключително непрецизен. Няма да ви отегчавам в момента да коментирам по същество, но няма как да бъде предложен за разглеждане и да бъдат отстранени несъвършенствата му. Мисля, че на по-преден етап трябва да се отстранят – преди внасянето му за разглеждане и приемане.

Заложени са много „бомби“, които всъщност ще доведат до невъзможност въобще за провеждане на производство по несъстоятелност, провеждане по допустимостта, тълкованието по добросъвестност, изключването на възможност за неплатежоспособност, несъстоятелност когато е свърхзадължен, а не само неплатежоспособен, защото по дефиниция се предполага, че предполага, че длъжника е недобросъвестен, тъй като не е преценил житейската ситуация, в която ще поеме повече задължения отколкото може да изпълни. Има прекалено много субективизъм и непрецезирани юридически формулировки, които просто намирам, че са негодни да бъдат приети в този вид.

Отделно, че се стартира само по инициатива на длъжника, а нека не забравяме, че всъщност едно производство по несъстоятелност защитава и кредиторите, които да бъдат удовлетворени съразмерно. Не е предвидено от къде ще се покрият разноските, не е предвидена достатъчна гаранция – всъщност никаква, за издръжката на длъжника и членовете на неговото семейство, защото една МРЗ на четири човека всъщност нищо не значи, не покрива – апропо само като включване досежно адвокатската защита в случая имаме Закон за правната помощ, където е предоставена възможност по линия на бюджета с правната помощ да се финансират затруднени лица, докато в случая имаме огромна теза по отношение на въпроса кой ще финансира заплащането на синдика и всички останали разходи в това производство, които очевидно длъжника не може да плаща.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: При липса на пълно имущество, което няма какво да се продаде – добавям.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Да. Т. е., в този вид законопроект не е годен да породи своето правно действие и съм против от тази гледна точка. Благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да. Благодаря. Г-жа Първанова.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Искам само да кажа. Нямам спомен, тъй като темата наистина сме я разглеждали, но за мен това не са мотиви в един законопроект, който урежда изцяло нови обществени отношения, изцяло нова съдебна процедура. В страничка и половина съгласете се, че това не е сериозно – с посочване само на цифри и проценти почти и някакви брутни вътрешни продукти, и колко са задължените лица в България. За мен, само на това основание, този законопроект в Правна комисия ще претърпи крах изначално.

Може би се предполага – не знам, вносителите препращат към четирите предходни законопроекта и мотивите към тях, но не знам. С оглед това, което казаха колегите, които говориха преди мен, че всъщност нещата, които специалистите са заявили като някакви пропуски или несъвършенства в предходните законопроекта, не са коригирани, а напротив може би са задълбочени неяснотите, този законопроект трябва да бъде много сериозно променен, обсъждан и ревизиран. Това исках да кажа.

МАРИЯ КОЛЕВА: Мога ли да добавя нещо. Отворих отново законопроекта понеже тук чух, че нямало право никой друг да инициира производството, сега виждам, че в чл. 4, ал. 1 където пише, че съдебното производство започва с молба на длъжника, съпруг на длъжника, настойник или попечител на длъжника в случай, че последния е непълнолетен. Значи, тук не говорим само за възможности на длъжника при откриване на производството.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА И МАРИНЕЛА АШИКОВА: Но не и на кредитора се имаше предвид. Това са все представители на длъжника, няма възможност за кредитора – това имах предвид. Кредиторите не могат да го иницират – това се имаше предвид.

МАРИЯ КОЛЕВА: Ако е така – аз го гледам пак, това би могло да се вмъкне, като препоръка, да.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Други изказвания?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само да добавя, че това, което всички казахме, че много внимателно трябва да се прецизира, особено в случаите на липса на имущество. Защото това ще са над 90% от случаите – той, за да не може да си плати 6 000 лв. задължения за парно, примерно, значи той няма нищо, което сам да може да продаде. Т. е., повечето случаи, да не кажа всички, ще бъдат такива и всъщност за какво да го пишем целия закон когато тук пишем закон за изключението, а общите случаи не са прецизирани как да изглеждат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И аз затова казвам, че финансовата тежест, която идва и затова обърнах внимание още в прелюдията преди да ти дам думат, Богдана, че и Мария в списъка, който много добре представиха заедно с мотиви, ние сме го приложили към Акт № 195. Там ясно е показано кой, кога и колко. Просто най-голямата тежест от това, което така чисто на бърза ръка, като око се гледа, тука остава все в България. Като сума сумарно с различните предвидени възможности, които са за сметка – разходи, за сметка на длъжника.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А сега си представете в масовия случай ромското малцинство, което няма и законни къщи, и няма какво да му се продаде, и всъщност повечето производства може да са на такива хора – и тогава какво правим!?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И това, което жилището ти е основното и т. н., където живее семейството.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: То е несеквестрируемо.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: То не е в обсега на тези, т. е., няма допълнителни имоти да кажем или други, които да не са от първа необходимост и тогава излиза, че няма с какво да се обезпечи.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И само си пишем закон.

ХРИСТО КОЛЕВ: Само да ви допълня – веднага се сещам за една категория хора, които ще се възползват от това производство, ние ги знаем повечето от наказателна гледна точка. Това са хората, които приемат на тях, срещу някаква малка сума, да станат управители и собственици на търговски дружества.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, да. Случаите когато фирми и задължения се прехвърлят на социално слаби граждани без имущество, да; Именно, това са точно такива хора – купувачи на търговски дружества. Само да има кой да им даде една малка сума пари; Христо отбеляза още един проблем, че има опасност да се задълбочи и да се увеличат случаите на такова прехвърляне на задължения на лица, които абсолютно не могат – на социално слаби. Това ще увеличи случаите на наказателни производства, вероятно; Точно така; И дейността на цялото правораздаване; В един момент ще се сетят да се огледат точно в този закон и да кажат – ами, аз съм в несъстоятелност, взимам тук едни пари, затова съм станал управител на това, на това, на това дружество, за да узаконим донякъде положението.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Колеги, ако позволите да допълня. Аз посочих по същество, но несъвършенствата са първо по отношение фигурата на неспособния длъжник и *.../лоша връзка/...* свръхзадлъжнялост кой може да стартира производството по отношение добросъвестността, по отношение формулиране масата на състоятелността, защото, позволете, дори едно несеквестрируемо имущество върху него може да бъде наложена възбрана, тъй като ако на същото се злоупотреби и бъде продадено, то *.../лоша връзка/...* получено имущество излиза извън защита на несеквестрируемост. Има и още други несъвършенства, но, както ви казах, времето няма да ни стигне, ако започнем текст по текст да го разглеждаме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Затова ще го обобщим без подробности. Има ли други изказвания, въпроси?

МАРИЯ КОЛЕВА: Нещо друго исках да кажа. Говорим да защитаваме интересите на кредиторите. Първото, което е, кредиторите сами трябва да поемат, в смисъл да стават кредитори на лица, които те самите са проучили, т. е., това е един начин да се дисциплинират и самите кредитори. И това съм го чувала, и не съм го измислила аз – чувала съм го и на ниво обсъждания, във връзка с други законопроекта и други предложения, които са били във връзка с принудителното изпълнение. Значи, кредиторът трябва много добре да преценява в какви отношения и с кого влиза той самия, и той е основния човек, който трябва да мисли за защита на своите интереси. Така смята аз.

И другото, което е – все пак не забравяйте, че съда одобрява отчета на синдика за свършената работа и съда ще е този, който съответно ще му присъди или не, ще му одобри изплащането на неговите възнаграждения.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Само, като реплика по отношение кредитора, тъй като аз възразих. Производството по несъстоятелност от една страна ще бъде способ за длъжниците да се освободят от една вечна тежест, която не могат да изпълнят, но от друга страна това е стандартен инструмент за съразмерно разпределяне на *.../лоша връзка/...* имущество за всички кредитори. Доколкото виждате в момента също е предвидена възможност също е предвидена възможност по този проект длъжника да плаща на част от кредиторите *.../лоша връзка/...* на други, това в основата е основание за *.../лоша връзка/...* неплатежоспособност. В тази ситуация един добросъвестен кредитор ще бъде дискредитиран, ще му се отнеме възможността за съразмерно удовлетворяване, което не бива да се допуска.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Както и – допълване Ашикова, на длъжници.

Колеги, има ли други изказвания по т. 2 */никой не дава знак/*. Да преминем към решение, предлагам да дам нещо, приличащо на предходното: „ГС-ВСС, разгледа подробно новия“ или „поредния законопроект, внесен от „Възраждане“, разгледа най-подробно всички основни положения в законопроект, счита, че почни няма никакво подобрене от предходния проект, задълбочени са проблемите по отношение на определени текстове, във връзка със заплащане, срок, участници в процесите и много други. Следва да се прецизират с оглед недовеждане до бъдещи проблеми при прилагането на този закон и отправя предложение за оттегляне на законопроекта от вносителите му, съставяне на работна група с експерти, включително и с участието на представители от организациите, членуващи в ГС-ВСС, както и разглеждане внимателно становищата на ВКС и всички други становища, които са изразени, във връзка с предходните законопроекти, както и за настоящия.“ До НС, до Пленума на ВСС, до МП, до кой още?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това е достатъчно. Предният път до кого сме го изпратили – Предния сме имали –Правни въпроси, на КБФ, Комисия по икономическа политика и иновации, Комисия по Шенгенското пространство и Евроната, вносителите на проекта за несъстоятелност; Да дублираме, може да добавим и МП.

МАРИЯ КОЛЕВА: Може ли да добавя нещо преди гласуването, сега се сетих ненавреме може би, но все пак искам да го кажа. Няма голям кръг от възможности относно това кой ще заплаща таксите в едно такова производство. Значи, в ГПК принципа е, че ги заплаща ищеца или вискателя авансово, освен в случаите, в които той е освободен по силата на закона от заплащане на такива такси. Другият вариант е те да се съберат едва когато бъде осребрено някакво имущество и да бъдат отклонени от това имущество. Сиреч, те винаги са за сметка на длъжника – за изпълнителното производство говоря специално, но ги авансира

взискателя с оглед на бъдещо събиране, които ще му бъдат върнати обратно – на взискателя. Т. е., какви възможности имаме ние в това производство. Той или трябва да бъде освободен изначално по силата на този закон – производството от такси, или трябва да бъде за сметка на длъжника, но да бъде авансирано от кредитора. Нямаме безкрайно много възможности, защото иначе ще остане за сметка на – на кой ще остане!? На съда?! Как ще се правят всичките справки за имущество на длъжника безплатно, като в регистрите се плащат такси, за да се влезе в регистрите?! БНБ, НОИ, НАП, Агенция по вписвания – това всичко е обвързано с такси. Това исках да кажа – няма безкрайно много възможности в случая.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Е, ние затова, за да не ги изреждаме всичките, обобщаваме – непрецизност, необслужване на процесите, негарантиране и т. н. Иначе трябва всичките наши изказвания в момента, както и член по член, т. е., глава по глава на закона, трябва да ги коментираме и да викаме, че не става поради еди-какви причини.

МАРИЯ КОЛЕВА: Не е така. За мен и за колегите ми е правилен подхода, че производството трябва да се развива пред съда. И това трябва да стане ясно в нашето становище, защото представете си, че не стане ясно и в следващия законопроект отново производството се развива пред някакъв пък незнайно какъв орган.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, дай предложение да допълниш, ако, разбира се, колегите са съгласни.

МАРИЯ КОЛЕВА: Предложението ми е наистина да бъде много конкретно кое точно ние сме сметнали, като неправилно, в смисъл – такси, възнаграждения.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: По-точно това, което поддържаме, защото това, което смятаме за неправилно, е много обширно и ще влезем в детайли. Нека да се съсредоточим върху това, по което сме съгласни и поддържаме.

МАРИЯ КОЛЕВА: Добре, съгласна съм.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Тогава в началото по текста, който диктувах преди малко, че би следвало подробно разглеждане и обсъждане, намира подобрене в законопроекта по отношение на едната година на срока – формулира се и Мария, по отношение на?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Провеждане на производството изцяло пред съд; И че е назначен синдик, защото в противен случай кой ще управлява това производство; Да, задължително е това; Подкрепя ли се, като цяло, за синдика?; За синдика – не, не мисля, че е положително това; Защо да не се подкрепя – за синдика, при положение, че вече има създадена практика в Търговския закон, която от години работи – има си специален списък с лица, които са издържали изпита да бъдат синдици; Добре, разбрахме мисълта.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, подлагам на междинно гласуване предложението към положителните промени в конкретния законопроект, което съобщи

третото Мария Колева, във връзка с наличието на фигура на синдик – дали го приемате, като положително или не – дали да го включим в положителните промени.

Гласуване: за – 1 глас; против – 8 гласа; въздържал се – 3 гласа.

Не се приема.

Със „за“ гласуваха АДСИ, с „въздържал се“ гласуваха СЮБ, БАСВ и КСлБ.

Не го коментираме, за да акцентираме този момент, изброили сме двете положителни положения, оттам нататък продължаваме с положителните и продължаваме с текста.

МАРИЯ КОЛЕВА: Само искам да кажа, че като сте против, трябва да сте готови да кажете пред кой да се развива, т. е. кой да води производството!

/Мария Колева изключва онлайн връзката и напуска заседанието./

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Ако ми дадете думата, ще се изкажа, понеже беше зададен въпрос. Гласуваме „против“ – за синдика, гласуваме против да се включи в момента, тъй като остава отворен въпроса за финансирането на синдика, за което трябва много добре да обмислим. Само в тази част, иначе естествено, че трябва да има ръководно лице, което да бъде професионалист и да провежда производството.

Що се касае до финансирането, изразяваме резерви. В момента добър вариант е ищеца да финансира, защото всъщност това е една от основните критики, че е бариера за достъпа до правосъдие. Така, че от тази гледна точка не бих искала преждевременно да гласуваме като добра практика нещо без да предложим и добро работещо решение за финансирането. Още повече, че в делата по несъстоятелност на търговци, в които аз участвам, финансирането дейността на синдика е основна пречка да продължи самото производство и много често става така, че след като се определи предварително разноска за възнаграждение на синдик, които не могат да бъдат внесени, производството се спира за 1 година и се къса, прекратява. Така, че въпросът действително е изключително деликатен.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мария Колева, от всичките изказвания – Мария, чуваш ли ме? Мария, дали ме чуваш? По повод предложението на Мария Колева и аз подкрепям напълно изказването на Ашикова, защото – ако ние в момента кажем, че подкрепяме фигурата на синдика, значи ще подкрепим философията на заплащането. И затова предложих да няма изрично изброяване, а да обобщим.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Иначе категорично трябва да бъде пред съд – за това съм съгласна с две ръце.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, пред съда. Така както и едната година подобрието е подобрието на закона.

Така, с добавката за двете положителни промени подлагам на гласуване акта по т. 2 със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след подробно разглеждане и обсъждане на Законопроекта за несъстоятелността на физическите лица, внесен от ПП „Възраждане“ (вх. № 50-454-01-58/01.08.2024 г. по описа на Народното събрание), констатира подобрене относно предвиденото, че задълженията на добросъвестния неплатежоспособен длъжник за удовлетворяване на вземанията, включени в одобрения от съда списък на приетите вземания, се погасяват с изтичане на едногодишен срок от влизането в сила на решението на съда за утвърждаване на плана за погасяване, както и по отношение регламента за провеждане на производството пред съда. Същевременно ГС към ВСС установи непрецизност и задълбочаване на недостатъците в законопроекта, включително липса на гаранции за семейството на неплатежоспособното лице.

С оглед на това, Гражданският съвет към ВСС предлага Законопроекта да бъде оттеглен от вносителите и да се създадена работна група с експерти, включително с участие на представители на неправителствените организации от Гражданския съвет към ВСС.

Актът да се предостави на председателя на 50-то Народно събрание на Република България, Комисията по правни въпроси, Комисията по икономическа политика и иновации, Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове, вносителите на този Законопроект за несъстоятелност на физическите лица и на Министерството на правосъдието, по компетентност.

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, за сведение.“

Гласуване: „за“ – 10, „против“ – няма, „въздържал се“ – 1.

Приема се.

С „въздържал се“ гласува СЮБ.

По отношение на дневния ред ни остана т. 3 – организационни въпроси. Искам да обърна внимание на следното – изпратих преди време доста своевременно, във връзка с решението от миналото заседание за провеждане на второто изнесено заседание в Хасково с домакин БАВЛЕК. Изключително бързо и организационно с председателя Желязкова комуникираме, за което съм й признателна. Веднага изпратих и сме направили покана за съществени гости, както беше във Велико Търново. Помолила съм всички организации в определен срок да могат да кажат колко хора ще присъстват, за да могат домакините БАВЛЕК да преценят своята организация по отношение на бройката. Така, че моля – аз ще го препратя тези дни пак, за да ви подсетя отново, за да може да има активност затова, защото както е 27 септември, така ще дойде времето за заседанието и трябва да бъде добре организирано. Знаете, пресцентъра да си свърши работата, медийните изяви – те също да имат възможност, затова ще изпратя пак по този въпрос.

Има ли още нещо в организационните въпроси за следващото заседание или ако няма нещо, за което да се съберем извънредно. То вече е определено за 1 ноември. Това,

което моля още веднъж, всеки път ви изпращам доста предварително по отношение на теми за включване в дневния ред. Вече има една тема, която е изпратено от СОПС с молба за 1 ноември, тъй като за днес няма възможност. Разговаряла съм и с Христо Колев, те подготвят теми – говоря за заседанието в Хасково. Ще има поне засега 2-3 теми. Би било добре да имаме и още така, че да се представим възможно най-добре, за да може на местна почва, както се казва, да добият ясна представа за нашата задълбочена дейност такава, каквата е днеска – това е един ярък пример за това, за да можем да представим ГС-ВСС по начина, по който бихме желали за своята дейност и важност за по-голяма активност от всички организации, както и от сродните такива и най-вече от магистратските.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: А има ли готовност от организации, които вече знаят, че ще е в Хасково?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има няколко, които са в готовност, но не са пред мен, за да кажа.

/Говорят едновременно относно организацията по провеждането на заседанието в Хасково./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, в момента няма да решаваме за следващото заседание, пак казвам, ако няма нещо да ни събере по спешност на извънредно заседание. Благодаря на всички, закривам заседанието!

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 11:40 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

**/п/
СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА**

**/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ**

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС-ВСС*